

Paul
CORINTH
ep Tuptsiwni'yuñqamuy amumi
añk Pēniata

¹ Nu' Paul, God tunatyayat ahpiy Jesus Christ ayaatnihqa it penta, itahtupkoy Timothyt ámuma. Itam Corinth epeq God aw tōnawtaqamuy öqalanta, pu sohsokmuy God sinomuyatuy añ ahsupoq Achaia- tutskwat ep yesqamuy pīwu.

² Nam núokwa, pu kwakwha unañwa God Itanay añqw umumi pitsíwiwtaa, pu Jesus Christ Itahtutuyqawhqañ añq'ö.

Paul Gives Thanks to God

³ Nu God, Itahtutuyqawhqañ Jesus Christ Náyatnihqat aw hahlayhtima. Kwakwhat pi pam Itananihqe itamuy ökwatuwa, pu itamumi unañwtavi'ma.

⁴ Itamuy hīhihta añ kānanvotq, ahsupoq put añ pam itamumi unañwtavi'ma; noqw öviy itam piw tuwat hakimuy hīhihta añ kānanvotyagamuy amumi unañwtapyaniqey tuwi'yuñwa, God itamumi hin unañwtapqat pan'i.

⁵ Pi kurs itam Christ amum hīhihta añ kānanvotq, pu' pas pavan pam itamumi soon qa unañwtavi'tani.

⁶ Pu kurs itam haqam hihta añ kānavote', pay hapi umuy suyan unañwtotiniqat, pu ayo nõñakniqat öviy itam put añ kuyvañwu. Noqw ason God itamumi unañwtaviqñ, itam umumi unañwtapniqey tuwi'vaniqat öviy panta; noqw itam umumi unañwtapq, uma itamun

kānanapte' qa nan'eknaye', añ kūkuyvani. ⁷ Itam qanánatsopkañw God aw yanta, it navoti'tagee: Kurs uma itamun hihta añ kānanaptaqw, God umumi unañwtapni, itamumi hin unañwtapqey pan'i. ⁸ Pi itam Asiat ep hin kānavotqat uma navoti'yuñwniqat itam nāwakna, itahtupkomu. Pas pi itam as soon añ kuytani, itah'ōqalay yupqōyva putuhtiq'ō. Noqw ōviy itam okiw itahqatsiy añ nánahtsopti. ⁹ Panta, nihqe ōviy itam qa qátuniqey pañso pitu, itam nāp itah'ōqalay qa aw yantat, God aw yantaniqe ōviy'o, it hakiy so'pumuy ahoy tātaynañwuqat aw'i. ¹⁰ Pam hapi mokiwuy añqw itamuy ayo távihqe, nāt itamuy ayo tahtaptima; nihqe pay nāt soon pam itamuy ayo qa táviniqat itam aw tuptsiwni'ta. ¹¹ Okiw as uma God itamuy nāt ayo táviniqat ōviy itamuñem nāwakinwisni, añ kaysiwhqamuy amumuma; noqw ason pam panhtiqw, pep pu' uma pumuy amumum put ep God aw hahlayhtiwisni.

The Change in Paul's Plans

¹² Itam it ep hahlayhti, itahtupkomu. Itam súañqawniqey itah'unañwpeq navoti'ta. Itam qa atsáy'makañw, suan hinma, qa nāp itahwuwniy añ'a, panis God núokwayat-sa añ'a. Pan itam hinma sinmuy amuhpa, pu umuhpa' pīwu. ¹³ Pay nu umuy hihta mātsi'yuñwniqat pan umumi pēna. Pay hisnen uma yūmosa put mātsi'wisni. ¹⁴ Pay uma itamuy qa pas tuwi'yuñwa. Pay as uma itamuy suyan tuwi'yuñwe', Itahtutuyqawhqay Jesus pítuhqat ep uma itamuy hahlaytotini, itam umuy hin hahlayhtiqat pan'i. ¹⁵⁻¹⁶ Noqw it yantaqat nu qapēvewnaqe as ōviy pay mohti umumiqniqey pan

unañwti, pu umuhpiy Macedoniat awnit, Macedoniat añqw umumi piw áhoyniqeyu; nen nu lōs umuy paañwani. Noqw nu umuñaqw Judeat aqwniqw uma nuy paañwayani. ¹⁷ Nu umumiqniqey qa paysoq nanawini. Nu yep qatsit ep haqawatuy qa amún lōq lavayi'ta-Kurs antsa, it'a, pu piw Qae, itwata. ¹⁸ God pas qa átsanihqa inumi navoti'taqw, nu súañqawu. Nu qa lōq layayi'ta. ¹⁹ Ura Sylvanus, pu Timotheus, pu nūu, itam umuy it Jesus Christ God Tiyat āawnaya. Noqw pam hapi pas antsa. Pam pas qa hihta ep wiñwhinta. ²⁰ Pi God sinmuy hihta āawnaqw, Christ hapi amumi put antsanñwu. Noqw paniqw hapi ōviy itam put tuñwniyat aw yankahkañw, Nam antani, kito-tañwu, God tayawintiwniqat ōviy'ō. ²¹ God hapi itamuy, pu umuy Christ aw sinotaqe itamuy asna; ²² Piw itah'unañwpeq Qahováriwtaqat Hikwsit akw tuvoylata. Yan pam hin itamuy āawnaqey pan itamuñem yúkuniqey itamumi mahtakna. ²³ God inumi navoti'taqw nu umumi súañqawni: Nu hapi umuy óokwatuwhqe ōviy pay hāk Corinth qa aqw'a. ²⁴ Nu umuhtuptsiwniy ep umumi tuyqawi'taqey qa pañqawu; pi uma tuptsiwnit ep hōñi; nīkañw okiw as umuy hahlayhtotiniqat ōviy itam umum tumalay'ta.

2

¹ Yan nu it wūwaqe pay nu pāpu qa putuiwkañw umumi pítuni. ² Ispi kurs nu umuy unañwmoknaqw, ya hak nuy hahlaytapnani? Sen i' inuhpiy qahahlayhtiqa panhtini? ³ Noqw nu paniqw ōviy umumi pēna, taq nāp hisat nu umumiq

pite', unañwmokni, añwu as nu umumum hahlaynikañwo; pi nu umumi navoti'taqe, nu hihta ep hahlayhq, uma piw put ep hahlayyani. ⁴ Pi nu kãnanvotkañw iunañway tütuyhq okiw pakkañw umumi pēna; uma qahahlayhtotiniqat qa paniq'ö, pi nu umumi pas unañway'taqey umuy navotnaniqee.

Forgiveness for the Offender

⁵ Noqw pay pi hak itamuy unañwmoknaqa pay qa nuy- sa pantsant, pay umuy piwu; pay nu qa pas umuy sohsokmuy tukopnaniqe öviy kita. ⁶ Noqw pay pi pam tāqa wūhaqnihqamuy amuhpe yan sisviqw pay pam a'nöö. ⁷ Noqw öviy uma qa panwat aw wūwantotat, uma put hiniwhtipuyat ep aw pöhikye', aw unañwtapyani; taq nāp hisat pam qahahlayhpit akw nāwihkini. ⁸ Noqw uma put aw unañway'yuñqey pas piw put aw mahtak-nayaniqat öviy nu umumi okiwhiñqawlawu. ⁹ Pay nu pi yan tunatyawkañw umumi pēna, umumi pohtaniqee, mātaq pi uma pas sohsok hihta añ inumi tūqayyuñwa. ¹⁰ Pay uma hakiy aw hihta ep pöhikye', put ahpiy ayo yukuyaqw, pay nu soon qa piw aw pöhikni, sen pam inuhpewi qaanh-tiq'ö. Nu umuy tunatyawtaqe Christ aw yankañw put ep aw pöhikni. ¹¹ Taq nāp hisat Satan itamuy ūnatoyñani; pi itam put hin tunatyawkañw hintsakqat mātsi'yuñwa.

Paul's Anxiety in Troas

¹² Pu piw ura nu Christ añqw lomatuawit yuaataniqe Troas ep pituqw, Tutuyqawhqa inuñem nukwáñw'ew qenita, ¹³ Nikañw nu itupkoy

Titus pepeq qa tuwaqw, kurs pas iunañwa soon uyiwaltini; nihqe õviy nu pay pumuy mātapt, pahpiy Macedoniat aqw’a.

Victory through Christ

¹⁴ Noqw pay kwakwhat pi God Christ añ itamuy áñwutaqe it nāqöyiwuy añqw tūwiktiwyaqat pan itamuy tsamnuma; nihqe itamuhpiy put añqw lomatuawit hihta kwañwáhovaqtuqat antaqat sohsovik añ kúrukinta. ¹⁵ Pi soñawnen itam Christ ahpiy hihta kwañwáhovaqtuqat God enem tataqtsoqwaqat anyuñwa, piw put unañwveya. Noqw sinom itamuqlapyaqam itamuy hovaikwya, ima mokiwuy aw ökiwisqamu, pu put añqw ayo nõñakiwuyñqam pīwu. ¹⁶ Mokiwuy aw ökiwisqamuyniqw, itam hihta nuhtsel’ewakwnihqat mokiwuy āawnaqat anyuñwa; noqw pay ayo nõñakiwtaqamuyniqw, itam hihta kwañwáhovaqtuqat qatsit āawnaqat anyuñwa. Noqw hak sen it tumalat añ aptsiwta? ¹⁷ Pi wūhaknihqam God lavayiyat nukushintsatsnaqw, itam qa pumuy amunyunt, God atpip qaatsáy’kahkañw, put lavayiyat Christ añ yuaatota, God ahpiy put aw ayatiwyaqee.

3

Servants of the New Covenant

¹ Ya sen itam nāt pas pu’ piw hákimmihqey umuy āwintani? Hal sen pi itam añ hakimuy amún umumi pan tutuvenit hintaniqat uma nānawakna? Ya sen itam umuñaqw pan tutuvenit tuñlay’ta? ² Qae; itam pan tutuvenit qa nāwakna, pi uma pas nāp tutuvenit anyuñwa, itah’unañwpeq

pey'taqata; noqw sohsoyam put añ túñwayaqam itamuy hakimuynihqat pu hihta tumaltaqat navoti'yunwa. ³ Uma tutuvenit Christ tuawi'taqat anyunwa. Pi itam umumi lomatuawit taviqw, qátuhqat God Hikwsiat soñawnen put pēna, qa tutuvenkuyit akw tutuvenit añ'a, pu qa owavutsqat añ'a. Pam umuh'nanway taytaqat añ put pēna. ⁴⁻⁵ Itam qa nāmi yantat, God aw yankañw Christ añ yan yuaata. Pi itam nahpiy qa hihta añ aptsiwta, pas God öqalayatsa ahpiy'o. ⁶ Pam hapi itamuy it puhuvasiwnit enem hintsatsnaniqey añ aptsiwtañiqat itamuñem yuku. Noqw i' pasiwni Hikwsit ahpiy mātaviwa, hísatwat tutuvenit añ pey'taqat qa pan'i. Pi sinom mokiwuy hihkay'yunqat pan hisatvasiwnit añ pey'ta; noqw pay puhuvasiwni Hikwsit ahpiy mātaviwhqa sinmuy qatsímqañwu. ⁷ Ura i' tutavo owat añ pey'taqa sinmuy so'niqat pan amumñem yuku; nikañw pam God lolmat tälawnwayat mahtakna; öviy pi Moses taywaat put tälát akw tälawva, pam tutavot makiwhq'ö. Noqw Israel-sinom kurs hin put taywayat aw tātayyani, nāmahin pi pay tälá as ahpá' süláw'iwmaq'ö. ⁸ Noqw öviy i' pasiwni Hikwsit ahpiy makiwhqa tis pas pavan put lolmat tälawnwayat mahtaknani. ⁹ Pi kurs lolma tälawnwa hisatvasiwnit amum yante', tis pas pavan pam piw puhuvasiwnit amum yantani. Pi hisatvasiwni sinmuy mokiwuy hihkay'yunqat pañqawu, noqw puhuvasiwni pumuy suan qatsit aw tsāmi'ma. ¹⁰ Noqw öviy hisatvasiwnit añqw tälá pēvewma, puhuvasiwnit añqw tälá put epnihqe pas suyan tälawvaqw öviy'o. ¹¹ Noqw kurs i'

pasiwni tūwayatoqa tālat amum mātaviwhq, tis pas pavan i' qa tūwayaniqa tālawvani. ¹² Noqw ōviy itam it puhuvasiwnit aw yanyuñqe pas qa tuhtuskahkañw yuaatota. ¹³ Pu itam Moses hihta akw pitsáñway nōmaq̄w qa panyuñwa; ura pam panhtiḡw Israel-sinom tālat pay súlaw'iwmaq̄at qa pas aw tayyuñwa. ¹⁴ Noqw pay pumuy wuwniam qatālawvaya; ōviy pi hikis nāt pu' puma mohtiwat pasiwnit añ tūñwantotaqw pumuy unañwaam soñawnen hihta akw nōmiwyuñwa. Noqw pi pay Christ itamuñem nōmiwtaq̄at ayo hōlōkna. ¹⁵ Hikis pi nāt pu' it talōñvaq̄at ep pumuy Moses tutuveniyat añ tūñwantotaqw unañwaam nākwapta. ¹⁶ Noqw pay ason hisat puma Tutuyq̄awhḡat aw nánamtōke', puma suyan māmatsyani, ispi nākwapnit ayo yukiwḡ'ō. ¹⁷ Noqw i' Tutuyq̄awhḡa hapi Qahováriwtaqa Hikwsi. Puma put aw nánamtōkq, Tutuyq̄awhḡat Hikwsiat pumuy qenivo óyani. ¹⁸ Noqw itam qa nākwapkahkañw soñawnen panaptsat aqw Tutuyq̄awhḡat lomavitsañwayat tuway'yuñwa; nihḡe pañḡw kuytaq̄at an suytsepñwat nānañumo lomavitsañwayat aw alōñ'iwwisa, Tutuyq̄awhḡat Hikwsiyat ahpiy'ō.

4

Spiritual Treasure in Clay Pots

¹ Itam God núokwayat akw it tumalat aw taviwhḡe, ōviy qa tsako'nañway'kañw put hintsaki. ² Itam qa nanauyve it hintsaki; itam qa tūunatotoyna; piw God lavayiyat aw qa yēwalawu; itam qa pankañw, God lavayiyat pas suan yuaata.

Noqw pahsat pu sinom sohsoyam nanāp unañway ep itamuy hihta tutuqaynaqat añ pupriyañwu, ispi itam God atpip wúnuq'ö. ³ Noqw kurs itahlomatuawi hakimuy amumi tupkiwtaniqw, pay hapi pam añ qatuptsiwni'yuñqamuy amumi tupkiwta. ⁴ Pi yep qatsit aw moñw'iwtaqa qatuptsiwni'yuñqamuy unañwayamuy aw qatālawna, taq nāp hisat pumuy unañwaam tālawvaqw, puma Christ God an son'iwhqat, lolmat tālawñway'taqat añqw lomatuawit aw tuptsiwyani. ⁵ Pi itam qa nāyuaatat, Christ Jesus Itahtutuyqawhqay put itam yuaata, pu itam umumi tūwikitu, Christ Jesus éñemi. ⁶ Pi God tāla qatālat añqw tālawvaniqat pañqawhqa itah'unañway aw tālawna; noqw òviy itam Jesus Christ añ God lolmat tālawñwayat tuway'kahkañw sinmuy amuhpa' put kúrukintota. ⁷ Noqw itam soñawnen it tālat pas hihkay'taqat tsöqasivut añ tañay'yuñwa, itahtokoy súlawtotiñwuqat añ'a; noqw òviy sohsoyam nanaptani it òqalat pas pávannihqat God ahpiynihqata, pam hapi qa nāp itamuhpiy'o. ⁸ Itam nānan'ivaq sóontsaniwyaqw, God itamuñem qeni'ta; itam as kurs hinhtotinikañw pay qa nañ'eknaya. ⁹ Itam okiwsahsanwakañw, pay qa tatamhtiwyā; tūviwkahkañw pay itam qa súlawhti. ¹⁰ Itam nāqavo Itahtutuyqawhqay Jesus hin mokqat pay pan piw so'nigey pepya, Jesus qatsiat itahtokoy akw namtaknaniqat òviy'o. ¹¹ Pi itam nāt yesq mokiwu soñawnen itamuy nõynuma, itam Jesus sinomatniqw òviy'o; noqw pay pam itamuy yūmosa taytoynaqw, itam itahtokoy súlawhtiñwuqat akw put òqalayāt

nuhtumi mahtakni'yuñwa. ¹² Noqw òviy hapi mokiwu itamuhpe tumalay'ta, noqw qatsit sùtsepnihqa umuhpa'wat tumalay'ta. ¹³ Ura yan hapi pey'ta: Nu tuptsiwhqe òviy yuaayku, yan'i. Noqw itam òviy itah'unanway ep qapēvewnayaqe qatuhtuskahkañw yuaatota, ¹⁴ It navoti'yuñqee: God Tutuyqawhqat Jesus ahoy tātaynaqa soon piw itamuy qa enañ ahoy tātaynaniqata. Pam itamuy tātaynat itamuy-nikañw, pu umuy put aw tsamvani. ¹⁵ Pi itam umuñem sohsok hihta añ kuhkuyva umuy ayo nõnakniqat òviy'o. Noqw pep pu' God kaysiwhqamuy amumi núokway pas pāpu qaöwímahtaknani, pu put kwakwhatiwiskahkañw put pas hihtatotaqam suyhtsepnwat wūhaq'iwwisni.

Living by Faith

¹⁶ Noqw òviy itam soon nan'eknayani. Pay as pi nāmahin itahtoko nuksiw'iwmaq, itahhik-wsi nāqavo pūhuiwma. ¹⁷ Itam yep qatsit ep pay hīhiñwsaqw hihta añ kānanvotyā, pay nāt hihsavoo. Nīkañw put añ itam pas pavan hihtuyaniqey aw ökini. Nen itam hihta añ kānanaptaqey qahih-tatotani. ¹⁸ Pi itam hihta mātaqyaqat qa aw tunatyawwist, hihta qa mātaqyaqat aqw taywisa. Pi himu mātaqyaqa pay sūlawhtiñwu; noqw pu i' himu qa mātaqyaqa pam pas soon sūlawhtini.

5

¹ Pi itam it navoti'yuñwa: Hisat itam yep qatsit ep itahtokoy kihsit antaqat mātapye', òveqatsit ep kīhut sùtsepnihqat God añqw makiwyani, God ahpiy yukiwtaqata, qa sinot māyat ahpiy'o. ² Pi

itam yep qatsit kīhut kihsit ep nāt yesqe öykita. Pi itam öveqatsit ep itahkiy aw yuñniqey kwañwtotoya. ³ Pi itam öveqatsit aqw öke', pas antsa tokot qa sakwitiñwuqat itam yūyahni; put itam soon haqami nāstatotini. ⁴ Pi itam yep qatsit ep itahtokoy ep nāt yesqam hīhihta añ kānanvotyakahkañw nāwalalwa, itam it tokot ayo yukuyaniqey qa put nānawaknat, pūhut tokot makiwyaniqey nānawaknaqee. Pi pep pu' God itahtokoy pay sūlawhtiñwuqat tokot qa sūlawhtiñwuqat enañ nāhoyñwani. ⁵ Nihqe pam itamuy Qahováriwtaqat Hikwsit máqahqe pas suyan itamuñem panhtiniqey mahtakna. ⁶⁻⁷ Pi itam qa hihta tuway'kahkañw, qapēvewnit añ hinwisa. Nihqe öviy itam wuko'nañway'yuñwa, it navoti'yuñqee: Tutuyqawhqat haqam qátuhqat itam qa pep amum yēse, ispi itam nāto itahtokoy añ tanawtaqee. ⁸ Nihqe öviy itam God qapēvewnayakahkañw yep qatsit ep itahtokoy mātatveniyeq nānawakna, Itahtutuyqawhqay amum yesniqe öviy'o. ⁹ Nihqe öviy itam yūmosa put unañweyaniqey añ qa nātusi'yuñwa, sen itam qa put amum yeskahkañwo, sen pay put amum yeskahkañwo. ¹⁰ Pi hisat Christ sinmuy amuñem hin yukuqw, pep itam sohsoyam put atpip hoñwani, nen itam nāt itahtokoy añ yesqey hihta hintsatskaqey ep itah'ahsatiy ömahtotani, sen itam lolmat hintsatskaqey ep'e, sen qalolmat hintsatskaqey ep'e.

Friendship with God through Christ

¹¹ Oviy itam sinmuy hin as God mamqasyaniqat navoti'kahkañw pumuy tuptsiwyaniqat añ ö'qalnaya. God itamumi itah'unañway aw

pay navoti'ta; noqw pay hisnen uma piw umuh'unanway ep put navoti'yuñwni. ¹² Itam qa nātsotskanayaniqey ōviy yan pēnaya. Noqw haqawat hihta suovaamnihqat aw taywisa, nihqe pan puma hakiy tsokanayañwu; pu himu hakiy unanwayat ep lolmatnihqat qa tuway'wisa. Noqw as uma itamuhpe hahlaykahkañw pumuy amumi hin lavayhtotiniqey navoti'yuñwniqat ōviy itam yan pēnaya. ¹³ Noqw ōviy kurs itam qanavoti'numye' itam God enem panyuñwni; pu kurs itam suyan wuwni'yuñwe' itam umuñem panyuñwni. ¹⁴ Pi Christ itamumi unanway'taqat itam navoti'yuñqe soon qa put enem tumalay'yuñwni, yan wūwantotaqee: Sūka tāqa sinmuy sohsokmuy amuñem mōki; noqw pep pu' soñawnen pi puma sohsoyam put amum soa. ¹⁵ Noqw as hakim yesqam pahpiy haqahpiy nāp tunatyay qa añ hinwist, Christ amuñem mokqe piw ahoy tātayhqat tunatyayat añ hinwisniqat ōviy pam sohsokmuy amuñem mōki. ¹⁶ Noqw ōviy itam yahpiy qa hakiy sinot pitsánwayat aw wūwantotani. Ura as itamuñaqw haqawat Christ tuwi'yuñwa. Noqw pu' hapi itam put sínotnihqat qa pan put aw taywisa. ¹⁷ Pi sino Christ amum sūpwatiqw, God put pūhutañwu; Put hisatqatsiat súlawhtiñwu; añ ahsupoq pam pūhutiñwu. ¹⁸ God hapi sohsok iit tumalay'ta; nihqe Jesus Christ ahpiy itamuy namivöhikna; nihqe itamuy pöhiknaqe itam put pantaqat yuaatotaniqat ōviy itamuy ayata. ¹⁹ Yan itam yuaatota: God Christ añ sinmuy nāmiwat pöhikna, nihqe pumuy qaanhtipuyamuy pumuy amumi

qa noi'ta. Pam itamuy put pantaqat tuawi'taniqat ayata. ²⁰ Noqw itam soñawnen Christ qeniyat ep put enem sinmuy amumi yuaatotaqe put aw yankahkañw umumi okiwhiñqawa; uma God aw nánamtökaniqat õviy'o. ²¹ Pi Christ qaantiput qa tuwi'ta. Noqw pay God itahqaantipuy put aw noa. Noqw put ahpiy itam God añqw suan qatsit makiwya.

6

¹ Noqw õviy itam God amum tumalay'kahkañw, umumi okiwhiñqawa: Uma God núokwayat qa paysoq kwusuyat uma put akw moñwvastotini. ² Ura pam tutuvenit añ yan lavayhti: Nu pan unañway'taqw uñ hiñqawhq nu navota; nihqe ayo nõñantiwhqat aw pituqw nu ùmi unañwtavi, ura kita. Noqw pi meh, pu' hapi pam itamumi tuqayvastaniqey pan unañwti; pu' hapi hak ayo yámakniqat enem qeni. ³ Itam qa hakiy unañwmoknayaniqey õviy suan hinwisa; taq ka sinom itahtumalay tukopnayani. ⁴ Itam kãnanaptaqey añ nakwhani'yuñwa. Noqw õviy sinom sohsoyam itam God enem tumalay'yuñqat navoti'yuñwni. Itam hihta hakni'yuñwa, pu itam hihhihta añ sóonhtoti. ⁵ Sinom itamuy wuvinumya, itamuy sivikimi tañatota, itamumi kikihpogya. Itam maqsontota; itam qa tohtoka, pu tsõñsoiwyuñwa. ⁶ Itam sohsoq hihta añ kuhkuyvage qa nan'eknayat, añ ahsupoq qaatsay'kahkañw hinwisa, God lavayiyat navoti'yuñqee; itam tūvāsya, itam nuhtumi unañway'yuñwa, Qahováriwtaqat Hikwsit õqalayay ahpiy'o. ⁷ Itam sutsep qaatsay'kahkañw yuaatota.

Itam God öqalayát añ hinwiskahkañw, suan tumalay'yuñwa. Pam pantaqa putvaqe itahmay añ sipwuvahpít anta, pu suyvaqe itahmay añ tuwvohtat añ'i. ⁸ Haqawat itamuy kaptsi'yuñwa, noqw pu pētu itamuy pas qa hihtalalwa; haqawat itamuy qalomáyuaatota, noqw pu pētu itamuy lomayuaatota; haqawatuyniqw itam qa a'tsatu, noqw pētuyniqw itam a'nö a'tsatu. ⁹ Haqawat itamuy qa tuway'numya, noqw pu pētu pay itamuy tuway'numya. Mokiwu nāqavo itamum yannuma, noqw pay itam nāto tayyuñwa; itamuy a'nö wuvinumyaqw, pay itam híhinhaqam nāto yēse. ¹⁰ Itam unañwmokiwkahkañw pay yūmosa hahlayya; itam okiwhinnumyakañw kaysiwhqamuy kāhaktotoynaya, as ñasta sīvay'kahkañw Christ atsviy itam sohsok hihta himuy'yuñwa. ¹¹ Is uma Corinth ep sínomu, itam qa hihta tupkiwtaqat umumi yuaatota; itam umutpipo itah'unañway púrukñaya. ¹² Itam umumi itah'unañway aw qa uhtaya; noqw sumataq úmawat umuh'unañway itamumi uhtaya. ¹³ Hakimuy naam timuy amumi hin lavayhtiqat pan hapi nu umumi lavayhtini: Uma tuwat itamumi umuh'unañway wūyak hōtayani.

Warning against Pagan Influences

¹⁴ Uma qatuptsiwni'yuñqamuy qa suñwálalwani, pi uma pumuy amumum qa súnahpeya. Puyaw suan hinmaqa qasuanhinmaqat amum haqam súnahhtini? Puyaw tāla qatālat amum haqam súnahpee? ¹⁵ Puyaw Christ Nukpanat amum haqam súnahpee? Hal ya tuptsiwni'taqa qatuptsiwni'taqat amum haqam súnahpee? ¹⁶ Puyaw

God kīat nāp yukit aw nāwakintiwiyaqamuy amum haqam hihta ep súnahpee? Pi uma hapi God qátuhqat kīyat anyuñwa; pi ura God pañqawu: Nu pumuy amuhsonve qátuni, nen amuhpe hinnumni. Nu pumuy Tutuyqawhqaamni, noqw puma isinomni. ¹⁷ Oviy uma pumuy amuñaqw lasye', ayam pas supyani, kita Tutuyqawhqa; nen uma hihta qa powaiwtaqat qa aw hintsatskani; noqw nu umuy ömahtani. ¹⁸ Nihqe umunaiwtani, noqw uma itiyotimni, pu imanhtimni, kita Sus'öqaltutuyqawhqa.

7

¹ God itamuy yan āawna, aw iunañwamu. Noqw öviy sen itahtokoy, pu sen itah'unañway hihta akw tuyoy'ewakwtiqw, itam put añqw nākañw'ewakwtotani. Nen itam God pas kaptsi'kahkañw, put aw nānoi'yuñwni.

Paul's Joy

² Uma itamumi pas unañway'yuñwni, itupkomu, itam qa hakiy hintsatsna; itam qa hakiy hoyalaya; itam qa hakiy hihta paysoq kwahanaya. ³ Nu umuy qa hihtataniqey qa pan wūwankañw yan pēna. Nu umumi pas unañway'taqey ura umumi pay lavayhti; noqw öviy sen itam soe', sen yēse' itam nāto sūpwatini. ⁴ Nu qatuhtuskañw umumi yan lavayhti, itupkomu; nu umuhpe pas hahlayi; noqw nāma hin pi nu hīhihta añ kānanvotima, nīkañw nu suyan unañwte' pas hinhaqam hahlayhtiñwu. ⁵ Itam Macedoniat ep ökihqe, kurs hin nāsuñwnayani; nānan'ivakw itamuy sóontsatsnaya. Itam lomatuwit enem nuhtumi

rohomnumya; pu itah'nañwa tsawiniwyuñwa.
⁶ Noqw God añ sóonhtotiqamuy öqalañwuqa itamuy suyan unañwtoyna, Titus pítuhqat akw'a.
⁷ Piw qa put pantaqat akw-saa, pam itamumi umuy lavayhtiqat put akw piwu. Pam umuhpe pas hahlayi. Yaw uma inumi yórikyaniquey nānawaknaqat itamuy āawna, piw yaw uma hakiy qaanhintsakqat atsviy tsaykitaqata, piw yaw uma inuñem su'qawyuñqata. Nu ïit navotqe pu' pas hahlayhti. ⁸ Pay as pi nu itutuveniy akw umuy qahahlayhtapnakañw, pay nu put ep iwuwniy qa alönta; pay as pi nu mohtiniqw nāpi kurs nu pēnaqey pan wūwa, ispi nu navotq, yaw pam tutuveni umuy qahahlayhtapnaq'ö, pas as pi pay hihsavoo. ⁹ Noqw nu pu' put ep hahlayhti, uma qahahlayhtotiqat qa epnit, uma qahahlayhtotiqe umuhhintsakpiy añqw ayo lasyaqat put ep'e; uma pan qahahlayhtotiqe God unañwveya; noqw öviy itam umuy qa unañwmoknaya. ¹⁰ Pi ason hak God tunatyayat an qaanhtipuy ep qahahlayhte', put añqw lasq, God put ayo távini. Noqw pam soon put ep qahahlayhtini. Nāwuspi yep qatsit tunatyayat ahpiy qahahlayhpi mokiwuy tumalay'ta. ¹¹ Kurs uma namiwuwayani, uma qahahlayhtotiqw ya God umuhpa' hin tumalay'ta? Uma pās wuwni'vaya; uma put pantaqat ep nennem qenitotaniquey tunatyaltoti; uma qaanhtiqat aw pas kwanwáy'tsivutoti nikañw uma piw tusi'tota; uma inumi yórikyaniquey pas pāpu kwanwtoynaya; piw uma qaanhtiqat sivintoynayaniquey pas suhta'ewya. Uma panhtotiqe it ep nennem qenitota. ¹² Ura

nu umumiq pēnaqe hakiy qaanhtiqaq qa put tunatyawkañw pēna, piw hakiy ep qaanhtiqaq qa put tunatyawkañwo. Nu úmuywat tunatyawkañw ōviy yan pēna, mātaq pi uma God atpip inumi pas unañway'yuñqey nanaptaniqat ōviy'o. ¹³ Noqw umuy panhtotiqw nu pas suyan unañwti, tis pi ōviy Titus umuhpe hahlayhti, uma sohsoyam put suyan unañwtoynayaqw ōviy'o; noqw nu put amum hahlayhti. ¹⁴ Nu umuy tsuyakqe, Titus aw umuy pihni'ta. Nihqe nu put ep qa hahmana. Ura itam umumi sohsoq hihta suan lavayhtoti. Nihqe ōviy piw pan nu Titus aw umuhpe himuiwtaqe pas súañqawu. ¹⁵ Noqw pam piw pas pavan umumi unañway'ta, uma put hin kwusuyaqaq u'ni'taqee. Yaw pam umumi hihta lavayhtiqw uma put anhtoti; yaw uma tsawiniwkahkañw put pas kaptsi'yuñwa. ¹⁶ Noqw ōviy nu umumi pas hahlayi, itupkomu, nu umumi tuptsiwqee.

8

Christian Giving

¹ Taa, God Macedoniat ep put aw tōnawtaqamuy amuhpa' hihta tumalay'taqat nu pu' umuy āawnani. ² Pay as pi nāmahin okiw puma hīhihta añ kānanvotkahkañw put ep pas hahlayya; nihqe puma hihta hakni'kahkañw himuy qa kahkawnayat, ayám hakim hihta hakni'yuñqamuy paañwantotaniqey ōviy hihta tsovalaya. ³ Nu pumuy amumi navoti'taqw puma qa paysoq tusoq'ayatiwyaqe kwan'toynayakañw hihta himuy'yuñqey kuwahtoti; piw put pas yuhke' hihta kuwahtotiniqey unañwtoti. ⁴ Nihqe puma

God sinomuyatuy hihta hakni'yuñqamuy amuñem hihta tsovalayat, itam put ömahtotat, amumi put kiwisniqat itamumi ö'qalyaqe itamuy pas qaöwiayatota. ⁵ Nihqe puma itahwuwniy yuhke' it piw hinhtoti: Puma mohti Tutuyqawhqat aw nānoayat, pu God tunatyayat ahpiy itamumiwat piw nānoaya. ⁶ Noqw öviy itam Titus umumi ayataqw, pam umuñaqw hihta tsovalani; pay yaw pam umuñaqw it tumalat yayhna. ⁷ Uma hapi sohsok hihta añ qaöwihinyuñwa; uma qapēvewnit pasiwyuñwa, uma put yuaatotaniqey tuwi'yuñwa; uma God lavaiyat navoti'yuñwa; piw put ep qanātusi'yuñwa; uma itamumi pas unañway'yuñwa. Noqw öviy uma piw tūvaañwayaniqey ep qaöwihiniwhtotini. ⁸ Pay hapi nu it umuy qa pas tusoq'ayata; mātaqqi kurs uma pas antsa nuhtumi unañway'yuñqat nu navotniqe öviy ayé' hintsatskaqat nu umuy āwinta. ⁹ Pi Itahtutuyqawhqa Jesus Christ umuy hin ökwatuwhqat uma pay navoti'yuñwa. Ura as pam kāhakanikāñw umuñem öokiwhiti, pam öokiwhitiqw uma kāhaktotiniqat öviy'ö. ¹⁰ Noqw it nu añ wūwaqe pañqawni: Pay yaw ura uma sūkw yahsañwuy ephaqam hihta tsovalayaniqey añ suhtaq'ewya. Taay, uma hihta yayhnayaqey aw antsatsnaniqw, pam umuñem lomahintani. ¹¹ Uma hihta hinhtotiniqey suhtaq'ewyaqey put aw antsanyani, umuy hihta himuy'yuñqey ahpiy'ö. ¹² Pi hak su'qawkañw God hihta maqaqw, God put ep hahlayhtiñwu; hak hihta qa himuy'taqw, God pay navoti'taqe, hakiy aw qa hihta tuñlay'tañwu. ¹³ Pi pay añ haqawat qa

a'pitniqw úmawat-sa añ hihta maqsonlalwaqat nu qa put pañqawu. ¹⁴ Pay hapi nan'ivo súnantaniqat õviy nu pañqawu; Puma pu' hihta hakni'yuñwa, noqw uma qarũrumnaya; as uma pumuy paañwayaniqat nu umuy tũviñta; noqw uma tuwat hihta hakni'yuñqw puma tuwat umuy paañwayani, noqw yan nan'ivo súnantani. ¹⁵ Pay pi ura yan pey'ta: I' hak wũhak tsovalaqa qa hihta akwsinwnañwu; noqw i' qa wũhak hihta tsovalaqa pay qa hihta rũrumnañwu. ¹⁶ Noqw kwakwhat pi God Titus pan unañwtoynaqw pam umumi pas unañway'ta, itamuy hin umumi pas unañway'yuñqat pan'i. ¹⁷ Pi itam put aw pañqawaqw, pam súnakwaha; nihqe pay pam pas su'qawtaqe õviy nanāp'unañw umumiq'a. ¹⁸ Noqw itam Titus enañ sukw tuptsiwni'taqat umumiq hõnaya. Pam God aw tsotsvalyaqamuy amuhpa' lomatuwawit yuaatinuma, nihqe put ep pas aw lomanavotiwta. ¹⁹⁻²⁰ Piw God aw tõnawtaqam put namorstaqw, pam itamum hinnumqe, itam hihta tsovalayaqat kima. Pi itam añ ahsupoq suan hinwisniqey nānawakna. Taq ka hak itamuy hihta tsovalayaqat ep itamuy õvelani, as pam put ep God pas hihtatanikañwo, itamuy hin nāvaañwantotaniqey suhtaq'ewyaqat aw yórikqee. ²¹ Itam Tutuyqawhqat atpip suan hinwisniqey tunatyawyuñwa, piw sinmuy amuhpewii. ²² Pu mitwat itam piw aw lomanavoti'yuñqat pumuy enañ hõnaya. Pam hĩhihta añ qanātusi'maqey itamumi mahtakna. Nihqe pam pu' umumi yórikniqey pas kwañwtoyna, pam umumi pas tuptsiwni'taqe õviy'o. ²³ Noqw

sen Titus hákiynihqat haqawa tūviñlawniqw, pay pam hapi itumalsuñwa, pi inumum pam umumi unañwtavi'ta: noqw sen haqawa imuy tuptsiwni'taqamuy hákimnihqat tūviñlawniqw pay puma God aw tōnawtaqamuy tuaw'aymatu, puma Christ pas himuniwhtiniqat ōviy añqe' ayatiwa. ²⁴ Noqw ōviy uma nuhtumi unañway'yuñqey pumuy amumi mahtaknayani, pu añqe' God aw tōnawtaqamuy amumi piwu; noqw pahsat pu sohsoyam nanaptani itam pumuy amumi umuy lomalavaytaqe pas súañqaqwaqata.

9

Help for Fellow Christian

¹ Pu uma God sinomuyatuy hihta akw paañwantotaniqat pay soon pas nu umumi pentani, pu umuy ayalawni. ² Pi nu umumi navoti'taqw uma su'qawyuñwa; noqw ōviy nu pan Macedoniat ep sinmuy amumi umuhpe himuiwta; nihqe pay Achaiat ep tuptsiwni'yuñqam yas hihta akw tūvaañwantotaniqey añ sun suhtaq'ewyaqat nu amumi pañqawu; noqw pas pan umuhtunatya kaysiwhqamuy pan unañwtoyna. ³ Nikañw pay nu inuhsavo imuy tuptsiwni'yuñqamuy umumiq hōna, nāp hisat pi itam yan umuy hiñqaqwaqe kurs a'tsatnihqey pan sinmuy amumi mahtaktotini; noqw pay pi nu pañqawu: Uma pās yuki'yuñwniqat ōviy'o. ⁴ Taq nāp hisat pi sen haqawat Macedoniat ep tuptsiwni'yuñqam inumum ōkiqw kurs nāt uma qa yuki'yuñqw itam hamanhtotini, tis pi ōviy úmaa, pas qananahtsopyaqat umuy itam kwiviyuaatotaqat ep'e. ⁵ Noqw ōviy nu añ wūwaqe

imuy tuptsiwni'yuñqamuy amumi pañqawhq, puma añwu pay inuhsavo umumiqye', hihta uma kuwahtotiniqey pañqaqwaqw tsovalayani; noqw uma sohsok hihta añwu pay tsovalayaqw, sohsoyam uma nanāp'unañw put kuwahtotiqat nanaptani, itam umuy tusoq'ayatotaqat qa paniq'ö. ⁶ Noqw it nu pañqawni: Öwiuyhqa pay öviy piw öwihöqmantani; pu i' hak qaöwiuyhqa piw öviy qaöwihöqmantani. ⁷ Hak hin nāp wūwante', pan hihta kuwahtimantani, qa kahkawnakañwo, piw paysoq pi aw pañqaqwaqw öviy'o; pi God haqam su'qawkañw hihta kuwahtiñwuqat hahlayi. ⁸ Pi God umuy hihta hakni'yuñqat epnihqe hóyokput umuy öqala; noqw pahsat pu uma qa hihta rūrumnayakahkañw añ öokiwyaqamuy paañwayaniqey hihta pasiwyuñwni. ⁹ Pi ura yan pey'ta: Pam añqe' ahsupoq añ öokiwyaqamuy hihta huyta; pam sutsép-sa núokwa. ¹⁰ God hapi sinmuy poshumit huyta, piw pumuy amumi nōsiwhqat nóañwu; nihqe pam umuy hihta hakni'yuñqat umuy huytani; noqw kurs uma soñawnen put uyyaqw pam wuñwe' natkotote' lolmat tumalat aniwnani. ¹¹ Noqw pahsat pu uma sohsok hihta qaöwihinkahkañw pas pāpu añ öokiwyaqamuy paañwayaniqey pasiwyuñwni, noqw itam God sinomuyatuy amumi it kuwahtiput maqayaqw puma pas pavan God aw hahlayyani. ¹² Pi uma it kuwahtiput God sinomuyatuy amumi maqaye' pumuy hihta hakni'yuñqat ep pumuy paañwayani. Noqw uma panhtotiqw puma God pas pavan aw hahlayyani. ¹³ Puma umuñaqw kuwahtiput ömahtote' pas antsa uma Christ añqw

lomatuawit kwusuyaƣat aw yórikyani, piw put kwusuyaƣe put añ hinwisniƣata; noƣw puma God pas hihtatotani; uma ƣa hihta kahkawnayat pumuy amumi hihta kuwahtotiƣat ep'e, pu ƣa púmuy-sa amuminit, sohsokmuy sinmuy amumii. ¹⁴ Nen puma umuñem God aw nānawaknani, as umumi yórikyaniƣey tuñlay'kahkañwo, God umumi pas unañway'taƣat nanaptee. ¹⁵ Isthahihi God ƣaöwíhikáy'taƣat itamumi kuwahti! Pas kurs hin put súañƣawu. Itam put ep God aw hahlayhtiwisni.

10

Paul Defends His Ministry

¹Noƣw nu' Paul umumi pañƣawni: Yaw haƣawat nuy umumumnen okiw'unañway'tañwuƣat pañƣaƣwa, nikañw nu yaw umuñaqw ahpiyñen pas ƣatuhtuskañw yuaatañwu. Noƣw ura Christ pas nāp yep ƣatsit ep hinnumkañw pas ƣa a'nö unañway'kañw, sinmuy pāsi. ²Noƣw öviy nu umumi okiwhiñƣawlawni: Nu umumumniƣw, uma nuy ƣa tuhtuskañw yuaataniƣat ƣa aw nuy öƣawnayani. Taƣ yaw nu nāp itunatyay añ hinmaƣat pan inumi wuwantota. Noƣw pumuy amumi nu ƣatuhtuskañw yuaataniƣey pan nātuptsiwni'ta. ³Pay as pi itam yep ƣatsit ep yeskahkañw, ƣa nāp itah'öƣalay ahpiy Nukpanat aw rohomhtiwisa. ⁴Itam ƣa yep ƣatsit ahpiy tunipit akw put aw rohomhtiwisa, pi God tunipiyat akw'a. Noƣw put akw itam Nukpanat öƣalayat ƣa hihtatotata. ⁵Itam sinmuy wuwniyamuy ƣa hihtalalwa; puma kwiviunañway akw God añƣw navotit aw rohomnumyaƣw itam pumuy

ánwulalwa; pu sinmuy nāp tunatyay añqw lasye', sohsok Christ aw-sa maqaptsi'yunwñiqat pan itam pumuy unañwtotoynaya. ⁶ Noqw uma itamumi maqaptsi'yunqw, pahsat pu itam hakimuy qa tuqayvahsi'wisqamuy hinwat öqwhayani. ⁷ Ya uma haqawat suovaamnihqat pitsánwayat-sa aw taywisa? Uma it piw aw wūwayani: Kurs haqawa Christ lavay'ayaatnihqey namiwuwantaqw, pay itam piw put lavay'aymatu. ⁸ Pi Christ nu umuy öqalaniqat pan nuy ayata, nu umuy hovalaniqat qa panwat nuy ayata. Noqw pas as pi nu it öqalat yuaataniqw pay pam inuñem qa haman'ewayni. ⁹ Nu itutuveniy akw umuy tsatsáwinaniqey qa nāwakna. Uma qa pan inumi wūwayani. ¹⁰ Oviy pi yaw haqawat pañqaqwa: Put tutuveniat as qaöwíhinkañw pu a'nö öqala; noqw pi hakimuy amumumnen pay öwiewniñwu, pu lavaiyat qa pas lay'tañwu. ¹¹ Noqw pay nu pan hiñqaqwaqamuy amumi pañqawni: Uma it añ wūwayani: Pay nu yāvahaqaqw umumi öqalat penta, nihqe öviy nu umumi pite' pay nu soon qa piw pañqe' umumi yuaatani. ¹² Piw nu kurs hin nākwiviyuaatotaqamuy amumumnihqey, piw amunnihqey pañqawni. Puma pi nānami namituwanlalwakahkañw, pu ayám hakiy hintaqw pay qa pas antaqey namiwuwantotaqe qa suan wuwni'yunwa. ¹³ Itam soon ayam sukw tumalayay yuaatotani, pay pas nāp itahtumal'ayaway-saa. God itamuy tumal'ayataqw Itam Corinth aqw pahsavo hinnumya. ¹⁴ Noqw uma itamuhpiy mohti Christ añqw lomatuawit nanapta. Noqw öviy itam umuhpa' hihta lomatumaltotaqey put-

sa yuaatotani; kurs itam qa umumi öke', soon pan yuaatotani. ¹⁵ Ura nu pañqawu: Itam ayám supwatuy tumalayamuy qa put yuaatotani. Is as okiw umuhtuptsiwniy añ uma öqawhtotaqw, pep pu' God umuyupqöymi itamuñem qenitani. ¹⁶ Pi itam umuyupqöyva lomatuawit yuaatinumyaniqey nānawakna; nīkañw ayám piw sukhw tumalayay qa sokoplalwani. ¹⁷ Noqw i' hak hihta ep hahlayhtiqtat hapi Tutuyqawhqtat núokwayat ep hahlayhtimantani. ¹⁸ Pi hak nālomamalvayhq pam qa hīmuu; nīkañw ason Tutuyqawhqa hakiy lomavayhtiqtaw pam pantaqa pas hīmuu.

11

Paul and the False Apostles

¹ Is as uma inumi hihsavo tūqayyuñwni, noqw nu tuwat an'e'wakw nāyuaatani. Hal owi, uma inumi tūqayyuñwni. ² Nu God añqw pan unañwtiqe umuy kahkawnage, umuy qahováriwyuñniqtat nāwakna. Hak tāqa tiy mānat qahovalniwtaqtat sūkw tiyot aw nóahqtat pan nu umuy Christ aw noa. ³ Nīkañw nu tusiiwta, taq ka uma Christ qaatsay'kahkañw aw unañway'yuñwniqey qe'totini, hak umuy ūnatoynaq'ö, ura tsūa unatwiyy akw Eve hin ūnatoynaqtat pan'i. ⁴ Uma itamuñaqhw lomatuawit hīmunihqtat pay kwusuya. Noqw öviy kurs piw hak pite', alöñöt tutuqayhpit umumi mātapq, sen piw sukhw ayo tūooyhqat itam qa yuaatotatqat umumi yuaataqhw, sen sukhw hikwsit uma qa kwusuyaqtat umumi kwusivaqhw, uma ka put aw sūunañwtapyani. ⁵ Ima ayaiwyuñqamnihqey pan

nātsokani'yunqam pas puma pāsyaqey yuaatota; noqw nu pay nāpnihqe qa pumuy amunk pitsiwa. ⁶ Yaw uma nuy qa lavayhtuwi'taqat pañqaqwa. Ka pi nu panta. Nikañw nu navotit pasiwa. Oviy pi itam hihta umuhpa' tumaltotaqey akw itahnavotiy añ ahsupoq tunvotnaya. ⁷ Ura nu umumi pituhqe lomatuawit umumi yuaataqe umuñaqw qa hihta tūkwata. Nu umuy hihtataniqe ōviy nāqahihtata. Ya nu it ep umuhpewi qaanhti? ⁸ Nu umumum tumalay'taniqe ōviy aye' God aw tōnawtaqamuy amumi tūkway'ta, puma sīvay akw nuy paañwantotaqw ōviy'o. ⁹ Nihqe ura nu umumum yankañw hihta haktaqe qa hakiy aw put ep tūkway'ta; pi ima tuptsiwni'yunqam Macedoniat añqw ōkihqam nu hihta hakni'taqw put ep nuy paañwaya; noqw ōviy uma nuy qa maqsontota. Noqw pay nu ka sutsep panmani. ¹⁰ Christ iunañway ep qatuqw nu sutsep qaatsay'kañw it yuaatani: Nu qa hakiy aw hihta ep tūkway'tat, sinmuy amumi lomatuawit yuaataniqey ep hahlayhtimani. Noqw soon hak nuy put ep sóontsanni. Nu Achaiat añ ahsupoq pan yuaatinumni. ¹¹ Noqw ya nu hinoqw panhti? Sen nu pay umumi qa unañway'taqe ōviy'o? As'a. God inumi pas suyan navoti'ta. ¹² Haqawat súitamun God eñem tumalay'yunqey pañqaqwa. Noqw as pumuy a'tsatnihqat mahtaktotiniqw ōviy nu God lavaiyat qa hihta ōviy yuaatinuma; pay piw nu nāto pan yuaatinumni. ¹³ Puma Christ eñem ayaiwyunqamnihqey pañqaqwa, nikañw unatwit hintsatska, pi puma qa pas pas antsa God eñem tumalay'yunwa. ¹⁴ Noqw pay soon qae, pi Satan

pas nāp tālat ep hoñviayanihqey pan namtakni'ta. ¹⁵ Paniq̄w ōviy put eñem hintsatskaqam hihta suan hintsatskaqey pan namtaknayaq̄w, pay uma qa aw kāwuwantotani. Noq̄w pay pumuy hin tumaltotaq̄w, God pan hapi pumuy amumi ahoytani.

Paul's Sufferings as an Apostle

¹⁶ Noq̄w nu piw pañqawni: Qa hak hapi nuy pay núanhimunihqat pan inumi wūwantani, hal kurs pantanik pay nu núanhimunihqat pan inumi tuqayvastotani; noq̄w nu hihsavo kwiviyuaatani. ¹⁷ Nu pu' pay sinot an lavayhtini, qa Tutuyqawhqat wuwniyat ahpiy'o; nu hakiy núanhimunihqat an kwiviyuaatani. ¹⁸ Ima hakim Christ eñem ayaiwyuñqamnihqey yuaatotaqam yep qatsit ep hímuyaqey, piw hihta hintsatskaqey ep kwiviyuaatota; noq̄w ōviy nu tuwat kwiviyuaatani. ¹⁹ Uma hakimuy añ núanhihtuy amumi suhtaq'ewyakahkañw tūqayyuñwa, sam pi uma pas nāp súanwuwni'yuñqee. ²⁰ Ima nātsotskanayaqam umuy núantuwiwtota, umuy hihta kwahantota; umuy nukwáñwhintsatska; pu nāhihtatota, umuhtayway wuvahtota. Puma umuy pan hintsatsnaq̄w uma añ kūyuñwa. ²¹ Is uti! Puma a'nö ö'qaltu, noq̄w nu okiw qaöqála; ispi nu umuy qa pan hintsahtsanhqe ōviy'o. Nikañw kurs puma hihta ep kwivilavayhtotiq̄w pay nu piw panhtini. (Nu pay hakiy núanhimunihqat an yuaata.) ²² Ya puma Hebrew sinom, Israel tímatu? Pay nu piw pam'i. Ya puma Abraham natkomatu? Pay nu piw pam'i. ²³ Ya puma Christ eñem tumalay'yuñwa? Piw nūu. Nu pas a'nö

tumalay'ta. (Nu núanhimunihqey pan lalvaya.) Sinom hihsakishaqam nuy wuvahtota; piép sivikimiq nuy panayañwu; pu nu qa sūs pēp mōki. ²⁴ Tsivot-sikis ima Jew-sinom nuy sūkw akw qa lōp sunát-sikis wuvahtota. ²⁵ Sinom pāyis nuy murikhot akw wuvahtota; sūs nuy tatatupya; pāyis pātuwaqatsit ep pākihut itamuneñ sakwíti; sūs nu tōkilnawit-nikañw pu tālō' pātuwaqatsit a'nō hōtsit añqe' pāyawnuma. ²⁶ Nu wuhkonakwsu; pāvaqe nu unahinnuma, piw uuyiñwtuy amuhpaa, nāp isinomuy amuhpaa, piw añqe' hīhihtuy sinmuy amuhpaa; nu wuhkokitsokit añ unahinnuma, pu qayēsiwhpuaa, pu pātuwaqatsit añ'a; piw añ tuptsiwni'yuñqamuy atsáy'kahkañw pañqaqwaqamuy amuhpaa. ²⁷ Okiw nu maqsonte' mañwúiwtañwu, qa sūs nu qa pūwi; pu nu tsōnmokiwtañwu, pānaqawuy nu añ kānanvotyā; nu qa sūs napwala; tūsuñw'iwtañwu; nu ephaqam qa yuwsí'tañwu. ²⁸ Noqw nu iit sohsok añ kuyvage nawus nu nāqavo Jesus aw tōnawtaqamuy amumi tunatyawtani. Nihqe nu put akw putuiwta. ²⁹ Kurs hak haqam qaöqáwi'taqw nu put amum qaöqáwi'ta. Kurs hak haqam tuptsiwnit añqw lasq, nu put ep pas unañwmokiwtañwu. ³⁰ Nikañw pay kurs nu hihta ep kwivihñqawlawnik, pay nu tatam qaöqálanihqey pan namtakni'tani. ³¹ God Jesus Christ Itahtutuyqawhqay Naat inumi navoti'taqw nu súañqawu. (Okiw nam pam yūmosa tayawintiwa!) ³² Ura nu Damascus-kitsókit epniqw, pep tutskwat ep moñwi Aretas yan mātsiwhqa nuy ñuaniqey nāwakna; nihqe öviy pam pan tutaptaqw pep kikmoñwi Damascus-

sinmuy kitsókiyamuy ep tukw'uhtsit ep aw hötsíwat ep solāwamuy tūwalayaniqat ōviy oya. ³³ Noqw nu tutsáysivut añqw pakiwtaqw, hakim ikwátsim tuhpelva' nuy hawnayaqw nu moñwit māyat añqw ayo yama.

12

Paul's Visions and Revelations

¹ Pas ka nu hihta kwivilalvaye' soon put akw moñwvastini. Kurs nu hihta tuawyorikqey, pu Tutuyqawhqa inumi mātaktiqat yuaatani.

² Nu hakiy Christ aw tuptsiwni'taqat tuwi'ta. Noqw pam pakwt nālōq sihkay'taqat yahsañwuy ephaqam tokpelat yūmoq paki; sen tokoy'kañwo, sen pay qa tokoy'kañwo, nu put qa navoti'ta, pay God-sa put navoti'ta. ³ Ura nu pañqawu: Pam hak lomaqatsit aw ōmi wīkiwa, sen tokoy'kañwo, sen pay qa tokoy'kañwo, nu put qa navoti'ta, pay God-sa put navoti'ta. ⁴ Noqw pam pañso wīkiwhqe, lavayit pas kurs hin pañqawiwhqat navota; noqw put hak yuaataniqw pam mewniwta.

⁵ Nu hakiy pantaqat tsokanani, nīkañw pay nu qa nātsokanani; nu qaöqáwi'taqey yuaatani.

⁶ Kurs nu as hímuiwtaniqey nāwaknanikañw, nu qa núanhimuniwhitini; pi nu hihta yuaataqey suyan navoti'ta, Nīkañw pay nu soon panhtini. Taq hak inumi hin yórikqey, pu nuy hin navotqey pan inumi wūwantaniqat nu nāwakna. Noqw pep pu' pam soon put pantaqat yuhke' nuy tsokanani.

⁷ Noqw nu hihta pas pavan yórikqey qa ep pas kwivi'naiñwtiniqw, hihta tūya Satan ahpiy inumi noiwa, kūtāt antaqa, nuy tūholawniqee. Noqw put

atsviy nu qa pas kwivi'nañway'ta. ⁸ Noqw as pam pantaqa nuy mātapniqat nu pāyis Tutuyqawh̄qat aw okiw tūviñta. ⁹ Noqw pam inumi pañqawu: Pay inuokwa ūmi aptsiwta, pi um qaöqáwi'taqw pahsat pu nu uhpiy a'nö öqalay'taqey nuhtumi mahtakinta. Paniqw öviy nu hahlaykañw hihta añ qa pasiwkañw put ep himuiwtani; nen nu Christ öqalayt añ put amum hinmani. ¹⁰ Nihqe öviy nu Christ atsviy hihta añ kãnanvotqey ep hahlayhtima. Nu put lavay'ayaatnihqe öviy öpuiwta; sinom nuy övelantota; pu nu hihta hakni'ta; sinom nuy okiwsahsanya. Pi nu qaöqáwi'te' pahsat pu nu Christ ahpiy a'nö hoñviiwtani.

Paul's Concern for the Corinthians

¹¹ Nu yan kwiviyuaataqe núanhimuniwhti, uma nuy put aw lālayyaq'ö, pi as pi uma nuy lomalavaytanikañwo. Umuyniqw ima nāpnihqe Christ lavay'aymatnihqam pas pavan hihtuya. Noqw nu umumi súañqawni: Puma nālomatsokani'yun̄qw pay piw nu súamunta, nāmahin pi as nu pas antsa God-niqw pay qa hímuu. ¹² Ura nu umuhpa' tumaltaqe pas antsa Christ lavay'ayaatnihqey pan umumi namtakna; nu qa hihta ep nañ'eknat, umuhpa' kātumalat hihta tuawi'taqat tumalta, pu kātatayhpit piwu. ¹³ Ya nu aye' God aw tōnawtaqamuy-sa lomahintsant, umuy qalomáhintsana? Qae. Ka uma hihta ep inumi hin unañway'yun̄wa, nu umumi lomatuawit yuaatat qa hihta umumi tuñlay'taqat ep'e. Okiw uma inumi put ep pōhikyani. ¹⁴ Meh, pu' hapi nu pāyis umumiqniqey aw pitsini'ta; pay nu soon hihta ep umumi tūkway'tani; nu umuhhimuy

hihta tuñlay'taniqey qa put òviy umumini, pi nu umumi unañway'taqey òviy'ò. Pi qa tsātsayom yumuy, namuy amuñem hihta na'sastotañwu, pi pumuy namat, yumat timuy amuñem hihta na'sastotañwu. ¹⁵ Pu tatam pi nu umumi hihta nāvoswani, pu piw nukwsiwhtini, nāmahin pi nu umumi pavan pas unañway'taqw, uma tuwat pahsat inumi qa pas unañway'yuñwni. ¹⁶ Noqw pay pií; pay pi nu qa hihta ep umumi tūkway'ta as'a; noqw yaw uma pañqaqwa: Pam tuhisanihqe òviy unatwiy akw itamuy nukwánwhinhti. ¹⁷ Ura nu umumi hakimuy ayata. Noqw puma haqawa sen umuy hihta kwahana? ¹⁸ Ura nu Titus umumi ayata, piw pu sukwat tuptsiwni'taqata. Noqw ya Titus umuy hihta kwahana? Ya itam qa sun tunatyawta? Ya itam qa sun hinma? ¹⁹ Uma ka wūwantotaqw nu umumi nēnem qenitanige òviy pan penta. Noqw pay qa panta. Pi nu God atpip Christ aw yankañw umumi penta, uma òqawhtotaniqat òviy'ò, aw iunañwamu. ²⁰ Pas nu tusiiwta ka nu umumi pite' umumi yorikq umuy suan hinwisniqat nu nāwaknaqw, uma qa pan hinwisni. Noqw pay uma as ka nu umumi pās yuaataniqat nānawaknaqw nu umuy tuwat qòhqöyini. Nāp hisat pi uma hihta ep nānwuy'yuñwni; nānami unañwtutuyyani, nānami itsívuiwyuñwni, nānamiq hiñqaqwaqey akw nātsikiwtani, nehpewi sawiwitotani, pu pas hihtunihqey panyuñwni, tsotsvalqey añ qanamítuqayveyani. ²¹ Pu nāp hisat nu piw umumi pituqw, God Ina umutsva nuy hamanhtoynani, taq ka nu kaysiwhqamuy qaanhtipuy añqw

qa lasyaqamuy tuwe' unañwmokni, puma itséhe'qatsiy, pu qahopqatsiy, pu qaunánwtalqatsiy qa qe'totiq'ö.

13

Final Warnings and Greetings

¹ Pu' hapi nu pāyis umumiq pohtani. Noqw hakim lōyöm sen pahyom pas suyan hakiy qaanhtiqaṭ navoti'kahkañw inumi put tuhtualyaqṭw, pahsat nawus nu hakiy eñem hin yúkuni. ² Ura nu umumumnikañw hin pañqawhqey pan piw qa umumumnikañw umumi pēnani: Nu hisat umumi pite' soon hakiy ōkwatuwni; nu sohsokmuy qaanhinwisqamuy amuñem hin yúkuni; ura nu pay nuhtuñk umuhpeq pohtaṭw pay pan haqawat yēse, noqw pu' atsve piw nāt pētu pay amunhtoti. Noqw ōviy nu soon hakiy ayo yámaknani, imuy hakimuy qaanhtotiqamuyu. ³ Noqw pahsat pu uma pas suyan nanaptani Christ pas suyan inuhpe yuaataq'ö; put pantaqat uma navoti'yuñwniqey nānawakna. Pam hapi umumi qaöwíhinta, piw a'nö öqala umuhpaa. ⁴ Pay pi put tokoat qaöqáwitaqṭw, sinom nahoylehtsit aw put muaya; noqw pam ahoy tātayhqe, God öqalayāt ahpiy qatu. Noqw ítamwat piw put an qaöqáwi'yuñwa; nīkañw itam piw put amum yeskahkañw, God öqalayāt ahpiy put eñem tumalay'yuñwa umuhpaa. ⁵ Kurs uma nānami wūwayaa. Ya uma pas antsa Christ aw tuptsiwni'yuñwa? Kurs namiwuwayaa. Ya Christ pas antsa umuh'unañway ep qátuhqat uma navoti'yuñwa? Kurs uma qaatsáy'wisq pam

pepeq qatu. ⁶ Is as uma itamuy qaatsáy'wisqat nanaptani! ⁷ Uma qa hihta ep qaanhtotiniqat nu God aw umuñem nāwakna. Nu qaatsáy'maqey mātaqtiniqey qa paniqw tūviñtima, pi nu umuy tunatyawtaqe òviy'o, umuy suan hinwisniqata, nāmahin pi sumataq nu atsáy'maqey mātaqtini. ⁸ Noqw itam soon hihta pas antsanihqat aw rohomnumyani; itam soon qa put eñem tumalay'yuñwni. ⁹ Nihqe òviy itam hahlayhtoti, umuy òqawhtotiq'ò, nāmahin pi itam pay as sen qaòqáwi'yuñwa. Okiw as uma pas pasiwyuñwniqat itam umuñem nānawakna. ¹⁰ Nu umuy u'nananique òviy añwu pay it tutuvenit umumi pēna, nu nāt qa umumiq pitut'a; taq ka nu umumi pite' nawus umuñem hin yúkuni. Pi nu sinmuy òqawhtoynaniqu òviy ayatiwa; nu qa pumuy hinwat yukunaniqey aw taviwkañw, pay nu panhtiniqey aw òqalay'ta. ¹¹ Taay, yantani itupkomu. Hakim ò'qalyañwu. Uma suan hinwisni; qa hin unañway'kahkañw nānami unañway'yuñwni; uma kwakwhat yesni; noqw God nuhtumi unañway'taqa piw hakimuy kwakwhat unañwtoynañwuqa umumum hinnumni. ¹² Uma nānatupkomnihqey pan nāò'qawnayani. ¹³ Sohsoyam God sinomat umuy òqalaya. ¹⁴ Nam uma Itahtutuyqawhqay Jesus Christ núokwayat navoti'yuñwni, piw God umumi unañway'taqata. Nam uma Qahováriwtaqat Hikwsit añ sun hinwsini. Nam antaa.

God Lavaiyat An Puhuvasiwni New Testament in Hopi (US:hop:Hopi)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hopi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hopi [hop], USA

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hopi

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
f1558f03-6e18-5edf-b292-77ef05524aff